

NOTA INFORMATIVĂ

la proiectul Legii pentru modificarea și completarea unor acte legislative

Condițiile ce au impus elaborarea proiectului și finalitățile urmărite

Proiectul Legii pentru modificarea și completarea unor acte legislative este elaborat de către Ministerul Justiției, la propunerea A.O. "Centrul de Resurse Juridice din Moldova".

În anul 2012, Parlamentul Republicii Moldova a adoptat Legea nr. 153 din 5 iulie 2012 pentru modificarea și completarea unor acte legislative (Legea nr. 153), prin care a reformat instituția judecătorului de instrucție (JI). JI urmează a fi integrați în corpul general de judecători de către Consiliul Superior al Magistraturii (CSM), după ce trec cursuri de instruire la Institutul Național al Justiției și sunt evaluați de către Colegiul de evaluare a performanțelor judecătorilor. Ulterior, CSM va numi judecătorul care va exercita atribuțiile judecătorului de instrucție în instanțele de judecată. Procedura și condițiile de numire a judecătorilor care vor exercita atribuțiile JI are loc potrivit Regulamentului CSM nr. 145/6 din 12 februarie 2013 (Regulamentul CSM). Totuși, cadrul legislativ existent nu oferă soluții pentru unele situații practice legate de reconfirmarea JI și numirea noilor JI. Proiectul de lege are drept scop a condițiilor și procedurii de numire a judecătorilor care vor exercita atribuțiile JI.

În același timp, potrivit legislației actuale, există situații când judecătorii continuă să activeze pînă la publicarea decretului președintelui de eliberare din funcție atunci când judecătorii au eșuat evaluarea performanțelor; când Colegiul Disciplinar a adoptat hotărîrea de eliberare din funcție și când CSM a decis să refuze propunerea privind numirea judecătorului pînă la atingerea plafonului de vîrstă. Proiectul de lege are drept scop reglementarea instituției suspendării de drept în anumite cazuri a judecătorilor, vicepreședinților și a președinților instanțelor de judecată.

În ceea ce ține de instituția judecătorului de instrucție, Legea nr. 153 nu a stabilit vreo interdicție pentru JI în funcție la data adoptării Legii nr. 153 să continue exercitarea aceluiași atribuții după reconfirmarea în calitate de JDC și nu a stabilit vreo limitare a numărului mandatelor pentru exercitarea atribuțiilor JI. În practică, aceasta a dus la perpetuarea multor JI în această funcție, chiar și după reforma din 2012. Spre exemplu, conform datelor statistice prezentate în *Raportul privind reforma instituției judecătorului de instrucție în Republica Moldova*, 25 de judecători dintre cei 42 care erau în funcție la data intrării în vigoare a Legii nr. 153 (circa 60%) au fost numiți din nou de către CSM pentru exercitarea, în calitate de judecător de instrucție de bază sau supleant, a atribuțiilor de judecător de instrucție, ceea ce vine în contradicție cu scopul Legii nr. 153.

Regulamentul CSM indică faptul că mandatul judecătorilor de instrucție este de pînă la 3 ani, dar în practică CSM numește judecătorii care vor exercita atribuțiile JI pe un termen de maxim un an, acesta variind de la o instanță judecătorească la alta sau nu indică nici un termen în hotărîrea de numire a JI. Pe de o parte, aceasta ar putea duce la lucru suplimentar pentru CSM de a numi în fiecare an sau în termeni sporadici pe tot sistemul judecătoresc alți judecători care vor exercita atribuțiile JI. Schimbarea deasă a JI va reprezenta și o sarcină suplimentară pentru judecători, care vor trebui să exercite atît noile atribuții de JI, cît și să continue examinarea dosarelor pe care le aveau în gestionare. Această situație poate constitui și o provocare pentru Institutul Național al Justiției (INJ) care poate întîmpina greutăți în planificarea și organizarea cursurilor de formare în domeniul specific al activității judecătorului de instrucție. Pe de altă parte, lipsa indicării termenului pentru care judecătorul a fost numit pentru exercitarea atribuțiilor JI ar putea ridica întrebări asupra independenței și imparțialității acestora, deoarece nu există o certitudine pentru judecători cînd va înceta mandatul de JI, acesta putînd fi întrerupt

aparent fără o justificare obiectivă. Prin urmare, este nevoie de stabilit prin lege un termen fix pentru mandatul judecătorului de instrucție, în scopul evitării problemelor de ordin logistic determinate de schimbarea deasă a JI, precum și pentru evitarea oricăror speculații asupra independenței și imparțialității acestora.

Regulamentul CSM prevede că președintele instanței de judecată va propune CSM candidatura judecătorului care va exercita atribuțiile JI din rîndul judecătorilor de drept comun care au o experiență de cel puțin 3 ani în funcția de judecător, cu consimțămîntul judecătorului. Condiția experienței de cel puțin 3 ani există actualmente în Regulamentul CSM, dar nu întotdeauna este respectată, de aceea este necesar a fi inclusă în lege. Regulamentul CSM prevede că în lipsa acordului judecătorului, decizia de a alege candidatura îi aparține președintelui instanței de judecată, iar refuzul de a exercita atribuțiile JI va fi calificat drept abatere disciplinară. Obligarea președintelui instanței de a prezenta în fața CSM candidatura unuia sau mai multor judecători propuși pentru exercitarea atribuțiilor JI, fără acordul acestora, ar putea duce la tensiuni nejustificate în cadrul instanței de judecată, ceea ce ar putea avea un impact negativ asupra funcționării instanței. În același timp, nu este reglementată situația alegerii candidaturii judecătorului propus pentru exercitarea atribuțiilor JI atunci cînd nici unul dintre judecători nu va corespunde condițiilor de eligibilitate sau cînd mai mulți judecători vor dori să fie numiți pentru exercitarea atribuțiilor JI. Este necesar să fie reglementat un mecanism de alegere și propunere de către președintele instanței a candidaturii judecătorului care va exercita atribuțiile JI în cazurile enumerate mai sus.

Regulamentul CSM prevede că în cazul imposibilității exercitării atribuțiilor JI pe o durată scurtă de timp, președintele instanței va propune CSM numirea unuia sau mai multor judecători care îl vor înlocui. Această reglementare este insuficientă, deoarece se referă la numirea judecătorului în momentul cînd apare imposibilitatea exercitării atribuțiilor și nu prevede un mecanism de înlocuire a acestuia pînă la survenirea acestei situații. În practică, CSM numește, la propunerea președintelui instanței, cîțiva judecători pentru exercitarea atribuțiilor JI și nu este clar care dintre ei este numit pentru exercitarea atribuțiilor în mod constant și care – pentru înlocuirea acestuia din urmă. Mai mult ca atît, nici Legea nr. 153 și nici Regulamentul CSM nu oferă vreo soluție pentru apariția vacanței funcției, ceea ce poate duce la apariția multor dificultăți în practică. Judecătorii numiți pentru înlocuirea pe termen scurt a judecătorului care exercită atribuțiile JI nu îl vor putea înlocui pentru un termen mai îndelungat, avînd în vedere menținerea celorlalte sarcini de lucru în calitate de JDC.

Cadrul legislativ nu reglementează instruirea JDC pentru preluarea atribuțiilor JI. Activitatea JI este specifică și diferită de experiența de JDC. În lipsa unei instruiți adecvate și prompte, inclusiv pînă la preluarea mandatului, JDC nu sînt pregătiți suficient pentru a-l prelua rapid și a exercita eficient atribuțiile JI.

Cadrul legislativ actual nu reglementează modul de preluare a atribuțiilor JI de către JDC și soluționarea sarcinilor de muncă repartizate pînă la preluarea atribuțiilor de JI. În practică, JDC care sunt numiți pentru exercitarea atribuțiilor JI, atunci cînd intră în funcție, au în gestionare dosarele repartizate anterior în calitate de JDC. Este în interesul justițiabilului ca aceste dosare să continue să fie examinate judecătorul căruia i-au fost repartizate inițial și să nu fie repartizate altor judecători după ce au fost puse deja pe rol, pentru a nu tergiversa examinarea cauzelor. În practică, PIGD repartizează dosare judecătorilor pînă în ultima zi, anterioară preluării mandatului de JI. Ulterior, judecătorii care au fost aleși pentru a exercita atribuțiile JI păstrează dosarele în care a început examinarea în fond, celelalte fiind restituite, fiind necesară redistribuirea acestora, ceea ce presupune mai mult efort inutil și tergiversarea dosarelor. După preluarea mandatului de

JJ, judecătorii au nevoie de circa 1 - 1.5 ani pentru finalizarea examinării tuturor dosarelor care erau pendinte și se aflau în faza examinării în fond. Aceasta duce la tergiversarea examinării cauzelor, precum și la îngreunarea ulterioară a activității judecătorului care este numit pentru exercitarea atribuțiilor JJ. Este necesar a reglementa diminuarea volumului de muncă al JDC în cele 3 luni după ce a fost numit de către CSM și pînă la preluarea mandatului de JJ, pentru a evita tergiversarea examinării cauzelor.

În ceea ce ține de suspendarea din funcție a judecătorilor, aceasta nu este obligatorie și nu se aplică din ziua cînd judecătorul, vicepreședintele sau președintele instanței de judecată a eșuat evaluarea performanțelor; din ziua cînd Colegiul Disciplinar a adoptat hotărîrea de eliberare din funcție sau din momentul cînd CSM a decis să refuze propunerea privind numirea judecătorului pînă la atingerea plafonului de vîrstă. În cazul eșuării evaluării performanțelor de către judecător, președintele sau vicepreședintele instanței de judecată, potrivit art. 23 alin. (3) al legii nr. 154 din 5 iulie 2012 privind selecția, evaluarea performanțelor și cariera judecătorilor (Legea nr. 154), hotărîrea colegiului de evaluare constituie temei pentru inițierea de către CSM a procedurii de eliberare a persoanei din funcția de judecător sau din cea de președinte sau vicepreședinte de instanță judecătorească. Totuși, CSM este anunțat de către colegiul de evaluare despre eșuarea evaluării performanțelor doar după expirarea termenului de contestare a hotărîrii, care constituie 10 zile lucrătoare din ziua adoptării hotărîrii (art. 24 al Legii nr. 154). Potrivit legislației actuale, CSM va propune eliberarea din funcție doar după examinarea contestației împotriva hotărîrii colegiului de evaluare, în cazul în care ea există. Urmează ca președintele țării să examineze propunerea CSM și să adopte decretul de eliberare din funcție, care va produce efecte juridice la data publicării în Monitorul Oficial. Procedura descrisă mai sus durează cel puțin 3-4 săptămîni, timp în care, judecătorul care a eșuat evaluarea performanțelor și a fost recunoscut inapt de a exercita funcția de judecător, continuă să activeze. Aceeași situație este valabilă și în cazul cînd Colegiul Disciplinar a adoptat hotărîrea de eliberare din funcție sau cînd CSM decide să refuze numirea judecătorului în funcție pînă la atingerea plafonului de vîrstă. În situațiile descrise mai sus, este necesar de a reglementa suspendarea de drept pentru a evita menținerea artificială în funcții a judecătorilor considerați inapți de a exercita mandatul de judecător.

Prin intermediul prezentului proiect **se propune atingerea următoarelor obiective:**

- reglementarea detaliată a statutului JJ;
- crearea unui mecanism de soluționare a situației de vacanță a funcției de JJ;
- crearea unui mecanism de schimbare uniformă a JJ în toată țara;
- îmbunătățirii procesului de instruire a JJ;
- reglementarea suspendării de drept din funcție a judecătorilor.

La elaborarea prezentului proiect de lege s-a ținut cont de recomandările *Raportului privind reforma instituției judecătorului de instrucție*, întocmit de către Centrul de Resurse Juridice din Moldova în 2014-2015.

Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

I. Mandatul și numirea judecătorului care va exercita atribuțiile judecătorului de instrucție

Se propune includerea unui nou articol în Legea nr. 514 din 6 iulie 1995 privind organizarea judecătorească (Legea nr. 514), și anume articolul 15¹ care va reglementa condițiile și procedura de numire a judecătorilor care vor exercita atribuțiile JJ.

Primul alineat al acestui articol preia și menține norma generală, care actualmente se regăsește în alin. (2¹) al articolului 15, potrivit căreia "În cadrul judecătorilor, din rîndul

judecătorilor instanței se numesc judecători de instrucție cu atribuții proprii în desfășurarea procesului penal.”

Alin. (2) al articolului menționat introduce prin lege mandatul fix al JI de 3 ani, pentru a aduce uniformitate în tot sistemul judecătoresc și a asigura funcționalitatea acestei instituții și a instanțelor în general. Judecătorii care vor exercita atribuțiile JI vor fi aleși cu acordul acestora, fără posibilitatea deținerii a două mandate consecutive. În acest mod se va evita perpetuarea aceluiași persoane la exercitarea atribuțiilor JI, se va asigura integrarea JI și creșterea profesională a acestora, precum și se va contribui la implicarea în domeniul activității JI a unor noi profesioniști, în acest mod atingându-se scopul urmărit prin Legea nr. 153. Proiectul de lege prevede o condiție de eligibilitate pentru numire și anume, experiența de cel puțin 3 ani în calitate de judecător. Candidatura judecătorului va fi aleasă de către președintele instanței de judecată dintre judecătorii eligibili care și-au exprimat acordul de a exercita atribuțiile JI. Alin. (2) se referă la situația când nici un judecător din instanță nu are experiența de cel puțin 3 ani în funcția de judecător, în acest caz toți judecătorii sunt eligibili pentru a fi propuși de către președintele instanței de judecată.

Alin. (4) lit. a) al articolului propus prevede că, cu cel puțin 3 luni până la expirarea mandatului JI în exercițiu, CSM va numi judecătorul care va exercita atribuțiile JI, precum și unul sau mai mulți judecători care vor exercita atribuțiile JI în cazul imposibilității exercitării atribuțiilor de către acesta pe termen scurt. Această prevedere are scopul, în primul rând, de a asigura că noul JI va fi pregătit să preia mandatul său, iar în termen de 3 luni se vor organiza cursuri de formare și se va diminua sarcina de JDC. În al doilea rând, această prevedere se referă la situațiile în care JI este în imposibilitate de a-și exercita atribuțiile, de exemplu se află în concediu medical sau în concediu de odihnă anual plătit. În aceste cazuri, pentru a evita posibilele tergiversări ale acțiunilor procesual-penale, cu cel puțin 3 luni înainte de expirarea mandatului JI, CSM va numi unul sau mai mulți judecători care vor exercita atribuțiile JI, pe toată durata mandatului de 3 ani, în cazul imposibilității exercitării atribuțiilor de către acesta.

Alin. (5) al articolului propus reglementează situația alegerii candidaturii judecătorului care va exercita atribuțiile JI atunci când nici un judecător nu-și exprimă acordul pentru a fi numit sau când mai mulți judecători dintr-o instanță doresc să exercite atribuțiile JI. Se propune ca, în cazurile menționate mai sus, candidatura judecătorului care va exercita atribuțiile JI să fie aleasă de către președintele instanței prin tragere la sorți.

Alin. (6) vine cu o prevedere care va asigura preluarea eficientă a funcției de către noul JI. Astfel, se propune ca volumul de lucru al acestuia să fie diminuat gradual după numirea în funcție cu 3 luni înainte de preluarea mandatului, în modul prevăzut de regulamentul aprobat de CSM. Această prevedere vine să soluționeze problema cumulării examinării atât a dosarelor de drept comun repartizate judecătorului prin intermediul PIGD până în ultima zi, anterioară preluării mandatului de JI, așa cum există la momentul actual și exercitarea concomitentă a atribuțiilor JI. CSM va reglementa modul și volumul de diminuare a sarcinilor de lucru a judecătorilor care urmează să preia mandatul JI.

Drept urmare a adoptării noului articol 15¹, va fi necesară abrogarea alineatului (2¹) al art. 15 din Legea nr. 514 din 6 iulie 1995 privind organizarea judecătorească.

II. Vacanța funcției judecătorului de instrucție

De asemenea, trebuie să remarcăm faptul că, actualmente, legislația nu oferă vreo soluție pentru situația vacanței funcției de judecător de instrucție, ceea ce poate duce la apariția multor dificultăți în practică. În acest context, proiectul vine să soluționeze situația când funcția JI

devine vacantă, de exemplu în caz de eliberare din funcție, concediu de boală, deces etc. Este evident că judecătorii numiți în condițiile alin. (4) lit. a) pentru înlocuirea judecătorului care exercită atribuțiile JI, în caz de imposibilitate de exercitare a funcțiilor pe termen scurt, nu pot să-și asume o sarcină atât de mare și pe toată perioada vacanței funcției, păstrând concomitent sarcinile complete de JDC, precum și sarcinile JI. Alin. (4) lit. b) al articolului 15¹ propus completează vidul legislativ care există la acest capitol și prevede că CSM va numi alt judecător care va exercita atribuțiile JI în termen de 30 de zile de la apariția vacanței funcției. În acest caz, CSM urmează să respecte procedura prevăzută la alin. (2).

Judecătorul va exercita mandatul predecesorului său doar pe partea neexecutată a mandatului. Având în vedere interdicția prevăzută la alin. (2) de a deține două mandate consecutive, s-a propus ca atunci când judecătorul va exercita atribuțiile JI pe durata vacanței funcției pe o perioadă mai mare de un an, acesta să nu fie eligibil pentru a fi ales pentru următorul mandat. Această prevedere se regăsește la alin. (7) al articolului 15¹.

III. Instruirea judecătorilor de instrucție

În vederea îmbunătățirii actului de justiție, precum și pentru sporirea calității muncii depuse de judecătorii de instrucție, se propune includerea în proiectul de lege a prevederii privind instruirea judecătorilor care vor exercita atribuțiile JI. Astfel, alin. (6) al articolului 15¹ prevede că, după numirea în funcție de către CSM a judecătorului care va exercita atribuțiile JI și până la preluarea mandatului de către acesta, INJ va organiza cursuri de formare a acestora. Având în vedere că alin. (4) lit. a) al art. 15¹ prevede că numirea va avea loc cu 3 luni până la începerea exercitării atribuțiilor, INJ va avea la dispoziție 3 luni pentru organizarea cursurilor de formare. Modul de organizare și numărul de ore al cursurilor va fi stabilit de INJ.

INJ va organiza cursuri de formare și în cazul judecătorului numit pentru suplinirea vacanței funcției de JI, numit în conformitate cu alin. (4) lit. b) al art. 15¹.

IV. Dispoziții finale și tranzitorii

a. Schimbarea uniformă a JI în toată țara

Prevederile art. IV alin. (1) au drept scop optimizarea procedurii de numire a JI prin schimbarea acestora în toate judecătoriile din țară în aceeași perioadă. De asemenea, proiectul de lege vine, la alin. (3) lit. a) al articolului IV al prezentului proiect, cu o propunere de modificare concomitentă a judecătorilor care exercită atribuțiile JI în toate judecătoriile din țară începând cu 1 ianuarie 2016. CSM va numi judecătorii care vor începe exercitarea atribuțiilor de JI cu 3 luni înainte, adică până la 30 septembrie 2015.

Aceasta va sigura ca rotația judecătorilor de instrucție să aibă loc concomitent în întregul sistem judecătoresc. De asemenea, se va contribui la uniformizarea și simplificarea procesului de propunere și numire în toată țara a JI, la ușurarea procesului de instruire a acestora de către Institutul Național al Justiției, la evitarea situațiilor când JI sînt numiți cu întârziere în unele instanțe, ceea ce poate genera probleme privind legalitatea actelor adoptate după expirarea mandatului JI precedent.

Proiectul mai prevede la alin. (3) lit. b) al articolului IV că CSM va aduce actele sale în concordanță cu prezentul proiect în termen de 2 luni de la data intrării în vigoare a acestui proiect.

Având în vedere că, actualmente, un judecător de instrucție este suspendat din funcție, deoarece în privința acestuia a fost pornită urmărirea penală, iar termenul stabilit prin Legea nr. 153 pentru reconfirmarea în calitate de JDC expiră la 31 august 2015, se propune acordarea unui

termen suplimentar de două luni de la data reluării activității pentru solicitarea reconfirmării (bineînțeles, dacă reluarea activității va fi posibilă - urmărirea penală a acestuia va înceta sau va fi emisă o hotărâre de achitare).

b. Instruirea judecătorilor de instrucție

După cum au remarcat și autorii Raportului privind reforma instituției judecătorului de instrucție în Republica Moldova, ”*Instruirea prealabilă a judecătorilor de drept comun pentru preluarea atribuțiilor judecătorului de instrucție este deosebit de importantă. Activitatea judecătorului de instrucție este specifică și diferită de experiența judecătorului de drept comun. În lipsa unei instruirii adecvate și prompte, inclusiv pînă la preluarea mandatului, judecătorii de drept comun nu sunt pregătiți suficient pentru a prelua rapid și a exercita eficient atribuțiile judecătorului de instrucție. Actualmente, instruirea judecătorilor se efectuează de INJ potrivit cursurilor selectate de judecători în anul precedent. Avînd în vedere faptul că judecătorii nu cunosc din timp că vor fi numiți judecători de instrucție, este puțin probabil că vor alege instruirea necesară unui judecător de instrucție. Este necesară reglementarea instruirii suplimentare a judecătorilor de drept comun înainte de a prelua atribuțiile judecătorului de instrucție.*”.

În acest context, prin intermediul prezentului proiect se propune ca, după numirea în toate judecătoriile din țară a judecătorilor care vor exercita atribuțiile JI începînd cu 1 ianuarie 2016, Institutul Național al Justiției să organizeze cursuri de instruire a acestora. Astfel, proiectul de lege prevede la alin. (4) al articolului IV că, pînă la 30 septembrie 2015, Institutul va elabora programul de formare a acestor judecători, urmînd să organizeze cursurile de instruire între 30 septembrie 2015 și 1 ianuarie 2016.

V. Suspendarea de drept din funcție a judecătorilor

Un al aspect al prezentului proiect se referă la suspendarea de drept a judecătorilor care au eșuat evaluarea performanțelor, în privința cărora Colegiul Disciplinar a adoptat hotărârea de eliberare din funcție sau în privința cărora CSM a decis să refuze propunerea privind numirea judecătorului pînă la atingerea plafonului de vîrstă.

În ceea ce ține de situația cînd judecătorul, președintele sau vicepreședintele instanței de judecată a eșuat evaluarea performanțelor, actualmente, conform prevederilor art. 23 al Legii nr. 154, hotărîrea colegiului de evaluare constituie temei pentru inițierea de către CSM a procedurii de eliberare a persoanei din funcția de judecător sau din cea de președinte sau vicepreședinte de instanță judecătorească. În plus, potrivit art. 25 alin. b) al Legii nr. 544 această situație constituie temei pentru eliberarea judecătorului din funcție. În mod practic, perioada dintre adoptarea hotărîrii CSM privind eliberarea din funcție și emiterea decretului Președintelui Republicii Moldova sau hotărîrii Parlamentului privind eliberarea din funcție a judecătorului durează o anumită perioadă de timp (uneori chiar cîteva luni). Drept urmare, în condițiile actuale, apare pericolul ca, un judecător care eșuează evaluarea performanțelor să continue să activeze încă cîteva luni, pînă la data eliberării din funcție a acestuia. Acest fapt pune în pericol calitatea și însăși esența actului de justiție. Aceeași situație este valabilă și în cazul cînd Colegiul Disciplinar a adoptat hotărîrea de eliberare din funcție sau cînd CSM decide să refuze numirea judecătorului în funcție pînă la atingerea plafonului de vîrstă. Pentru evitarea unor asemenea situații, se propune introducerea posibilității suspendării de drept din funcție, din ziua adoptării actului respectiv, fără necesitatea de a adopta o hotărîre separată privind suspendarea din funcție. În cazul cînd judecătorul, președintele sau vicepreședintele instanței de judecată a eșuat evaluarea performanțelor, acesta va fi suspendat de drept din ziua adoptării hotărîrii colegiului de evaluare.

În cazul în care Colegiul disciplinar va propune eliberarea din funcție a judecătorului, acesta va fi suspendat de drept din ziua adoptării hotărîrii Colegiului disciplinar privind propunerea de eliberare din funcție, nefiind necesară adoptarea unei hotărîri separate privind suspendarea din funcție. În situația în care, CSM va decide să refuze propunerea privind numirea judecătorului pînă la atingerea plafonului de vîrstă, judecătorul va fi suspendat de drept din ziua adoptării acestei hotărîri, nefiind necesară adoptarea unei hotărîri separate privind suspendarea din funcție.

În acest context, se propune completarea art. 24 din Legea nr. 544 din 20 iulie 1995 cu un nou alineat (1¹) pentru a se diferenția cazurile suspendării de drept cu cazurile evidențiate la alin. (1), cînd judecătorul poate fi suspendat prin hotărîrea CSM. Suspendarea de drept va înceta atunci cînd actele care au servit temei pentru suspendare enumerate la alin. (1¹) au fost anulate, situație prevăzută la alin. (4) al Legii nr. 544. Pentru a se face diferență între situațiile de contestare a hotărîrii CSM de suspendare a judecătorului din funcție adoptată potrivit alin. (1) și situațiile prevăzute la alin. (1¹), atunci cînd nu există o hotărîre separată de suspendare, aceasta s-a menționat la alin. (6) al Legii nr. 544. A fost modificat și alin. (2) al Legii nr. 544, care obliga statul să achite familiei judecătorului recunoscut absent fără veste salariul acestuia. S-a considerat că aceasta reprezintă o sarcină financiară excesivă și nejustificată, pusă în sarcina statului, prin urmare s-a decis înlocuirea acesteia prin prevederea că salariul va fi achitat conform legii. Salariul va fi achitat potrivit prevederilor generale ale Codului muncii.

De asemenea, pentru uniformizarea legislației, necesită completări și art. 23 alin. (3) din Legea nr. 154 din 5 iulie 2012 privind selecția, evaluarea performanțelor și cariera judecătorilor, pentru a stabili expres că hotărîrea colegiului de evaluare constituie temei de drept pentru suspendarea din funcție și pentru inițierea de către Consiliul Superior al Magistraturii a procedurii de eliberare a persoanei din funcția de judecător sau din cea de președinte sau vicepreședinte de instanță judecătorească.

În mod similar, pentru a asigura managementul eficient al instanțelor de judecată, se propune suspendarea de drept a activității președintelui sau vicepreședintelui instanței de judecată pentru perioada de pînă la eliberarea din funcție a acestora. În acest sens, se propune completarea art. 16 din Legea nr. 514 din 6 iulie 1995 cu un nou alineat (5¹).

Fundamentarea economico-financiară

Implementarea acestui proiect nu necesită resurse financiare suplimentare din bugetul de stat.

Impactul proiectului

Proiectul va avea un impact semnificativ pentru asigurarea rotației judecătorilor de drept comun, care vor exercita atribuțiile judecătorilor de instrucție. De asemenea, se va contribui la uniformizarea și simplificarea procesului de propunere și numire în toată țara a JI, la ușurarea procesului de instruire a acestora de către Institutul Național al Justiției, la evitarea situațiilor cînd JI sînt numiți cu întîrziere în unele instanțe, ceea ce poate genera probleme privind legalitatea actelor adoptate după expirarea mandatului JI precedent.

Drept urmare a adoptării prezentului proiect, se vor evita pericolele existente la momentul actual, cînt un judecător, care eșuează evaluarea performanțelor sau în privința căruia colegiul disciplinar a adoptat hotărîrea de eliberare din funcție, continuă să mai activeze încă o perioadă de pînă la cîteva luni, pînă la data eliberării din funcție a acestuia, acest fapt punînd în pericol calitatea și însuși esența actului de justiție.

Modul de încorporare în sistemul actelor normative în vigoare

Drept urmare a adoptării prezentului proiect va fi necesară modificarea și completarea Regulamentului CSM privind procedura și condițiile de numire a judecătorilor de instrucție și a

altor regulamente ale CSM, precum și ajustarea planurilor de studii ale INJ.

Avizarea și consultarea publică a proiectului

La data de 25 mai 2014, prin scrisoare nr. 03/5154 prezentul proiect a fost remis spre avizare autorităților interesate, după cum urmează: Consiliul Superior al Magistraturii, Curtea Supremă de Justiție, Curtea de Apel Chișinău, Curtea de Apel Bălți, Curtea de Apel Cahul, Curtea de Apel Comrat, instanțele judecătorești, Procuratura Generală.

Au fost recepționate propuneri doar de la Consiliul Superior al Magistraturii, Curtea Supremă de Justiție și judecătoriile Hîncești și Glodeni.

Au prezentat lipsă de obiecții și propuneri: Procuratura Generală, Curțile de Apel Comrat și Cahul, judecătoriile Florești, Briceni și Militară.

Celelalte instanțe judecătorești nu s-au expus asupra proiectului.

La data de 25 mai 2014, prin scrisoare nr. 03/5154 prezentul proiect a fost remis spre coordonare următorilor reprezentanți ai societății civile: Misiunea Norvegiană de Experți pentru Promovarea Supremației Legii în Moldova (NORLAM), Asociația Judecătorilor din R.M., Institutul Național al Justiției, A.O. "ADEPT", A.O. "Centrul de analiză și prevenire a corupției", A.O. "Transparency International-Moldova", A.O. "Institutul de reforme penale", A.O. "Juriștii pentru drepturile omului".

Au fost recepționate recomandări doar de la Institutul Național al Justiției și A.O. "Transparency International-Moldova".

De asemenea, în scopul respectării prevederilor Legii nr. 239 din 13.11.2008 privind transparența în procesul decizional, proiectul a fost plasat pe pagina web oficială a Ministerului Justiției www.justice.gov.md, directoriul *Transparența decizională*, secțiunea *Proiecte de acte normative remise spre coordonare*.

Descrierea constatărilor expertizei anticorupție

În rezultatul efectuării expertizei anticorupție, în proiect nu au fost atestate incompatibilități cu standardele internaționale anticorupție, din textul proiectului nu rezultă promovarea unor interese/beneficii de grup sau individuale în detrimentul interesului public, nu au fost identificate cerințe excesive care să depășească cadrul rezonabil pentru realizarea drepturilor sau obligațiilor subiecților vizați. De asemenea, nu au fost identificate norme de trimitere, blanchetă sau în alb, capabile să genereze coruptibilitate.

Viceministru

Nicolae EȘANU